



Till:

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

fi.ofa.dof.remissar@regeringskansliet.se

Remissvar på delbetänkande – En säker och tillgänglig statlig e-legitimation (SOU 2023:61)

Finansiell ID-Teknik BID AB (BID) har tagit del av delbetänkandet från utredningen om säker och tillgänglig digital identitet och lämnar härmed vårt remissvar.

BID är positiva till delbetänkandets förslag

BID är positiva till delbetänkandets förslag om införande av en statlig e-legitimation och därtill föreslagna författningsförslag, men vill framföra vissa synpunkter och ytterligare förslag.

Behov av ett helhetsgrepp kring identitetsfrågor i Sverige.

BID vill inledningsvis framföra behovet av ett helhetsgrepp kring identitetsfrågorna i Sverige. Allt från själva identitetsbeteckningen, till processen hur en person tilldelas en unik identitet och identitetsbeteckning i Sverige samt slutligen hur personen kan använda sin identitet i samhället på ett säkert och tillförlitligt sätt, såväl fysiskt som digitalt.

- i. Identitetsbegreppet i Sverige behöver ses över för att långsiktigt vara hållbart. Dagens system med personnummer, immunitetsnummer och tre olika nivåer på samordningsnummer, samtliga representerade med 12-siffror bärande information om födelsedatum och kön, har uppenbara begränsningar och utmaningar. Många personer får inte ett personnummer som motsvarar personens födelsedatum¹ och identitetsbeteckningen är dessutom inte tillräckligt persistent. Exempel på detta kan vara personer med samordningsnummer som senare får ett personnummer eller personer som genomgår könsbyte². Ur ett integritetsperspektiv finns också invändningar mot att dagens system läcker personuppgifter som kön och födelsedatum i onödan. Trots utmaningarna att ändra dagens system, bör regeringen utreda frågan hur en ny, långsiktigt och över tiden helt persistent identitetsbeteckning i Sverige kan införas.
- ii. Processen för tilldelning av identitetsbeteckning behöver också ses över för att bli mer robust och tillförlitlig, så att en fysisk person enbart kan erhålla en unik och personlig identitetsbeteckning i Sverige. För att uppnå detta behöver biometriska uppgifter i större utsträckning användas.

¹ Ca 23.500 personer hade 2020 ett personnummer som avvek från födelsedatumet.

² 346 ansökningar med bifall att ändra könstillhörighet 2020 (lagrådsremiss S2021/07285)



- iii. Förbättra utfärdandet och hanteringen av säkra och tillförlitliga identitetshandlingar till samtliga personer som har tilldelats en unik och personlig identitetsbeteckning i Sverige. Dessa identitetshandlingar skall kunna användas både fysiskt och elektroniskt, vara bärare av biometrisk data och identitetshandlingens äkthet och giltighet måste kunna verifieras elektroniskt. De fysiska identitetshandlingar och e-legitimationer som används i samhället bör dessutom tydligt ges en legal grund och regleras i lag och förordning som även inkluderar e-legitimationer utfärdade av privata aktörer.³ Flera olika verksamhetsutövare bör dessutom via lag och reglering enbart tillåtas förlita sig på dessa tillförlitliga identitetshandlingar⁴ där även krav på hur tillförlitlig äkthet- och giltighetsverifiering av identitetshandlingarna bör införas.
- iv. Identiteter/identitetsbeteckningar som på olika sätt obehörigen missbrukas⁵ måste på ett effektivare sätt kunna stävjas och stoppas. En tydlig laglig grund för både utfärdare av e-legitimationer och förlitande parter att kunna kräva användandet av biometriska förstärkningsmetoder vid identifiering på distans⁶ för att förhindra obehörig användning av e-legitimationer. Ny lagstiftning som ger brottsutredande myndigheter möjlighet att i förundersökningsfasen kunna besluta om förverkande av en e-legitimation som används i brottslig verksamhet, men även andra former av "icke materiella tillgångar" som uppenbart används och utnyttjas i brottslig verksamhet som exempelvis telefonnummer⁷ eller IP-adresser.

Att införa en statlig e-legitimation är ett bra förslag, men utgör enbart en länk i kedjan. Så länge det finns svagheter som kan utnyttjas av kriminella i andra delar av kedjan, är risken hög för att även en statligt utgiven e-legitimation att missbrukas.

En statlig e-legitimation bör som huvudregel alltid utfärdas på ett statligt utfärdat identitetskort.

Utredningen framför åsikten att den statliga e-legitimationen så snart som möjligt även skall finnas på ett statligt utfärdat identitetskort. BID anser att detta är en mycket viktig fråga och utgör i praktiken en förutsättning för att den statliga e-legitimationen skall kunna bli en framgång. Med de förseningar som nu råder kring antagande av uppdaterad eIDAS-förordning, rekommenderar vi starkt regeringen att se över möjligheterna att den statliga e-legitimationen alltid och från början utfärdas på ett statligt utfärdat identitetskort.

³ Liknade förslaget från Reboot-utredningen (SOU 2017:114) att skapa en legal grund för alla e-legitimationer med kvalitetsmärket Svensk e-legitimation.

⁴ Som 2017 års ID-kortsutredning föreslår (SOU 2019:14)

⁵ Exempelvis det som beskrivs i NOA-rapporten Utnyttjade identiteter, skenäktenskap och brottslighet kopplat till rysktalande nätverk i Sverige, Dnr A273.379/2023. Men även andra former av obehörig användning.

⁶ Biometri är särreglerat i GDPR och det skulle därmed underlätta med införande av en laglig grund att använda biometri vid identifiering på distans. För BankID som privat aktör är idag enda lagliga grunden för biometrisk behandling baserat på ett samtycke, som dels kan återkallas när som helst men får heller inte utgöra en förutsättning för att använda tjänsten.

⁷ Problem främst med IP-telefoni eller kontantkort registrerade på målvakter.



Polismyndigheten bör vara identitetskontrollerande myndighet och samtidigt vara utfärdare av samtliga statliga identitetshandlingar.

BID håller med utredningens slutsats, att Polismyndigheten är bäst lämpad som identitetskontrollerande myndighet. Men vill även framföra en hemställan till regeringen om det angelägna behovet att genomföra övriga förslag från 2017 års ID-kortsutredning (SOU2019:14) att minska antalet godkända identitetskort i samhället samt att dessa godkända identitetskort och resehandlingar utfärdas av Polismyndigheten. I tillägg till 2017 års ID-kortsutrednings förslag, bör Polismyndigheten även ges uppdraget att utfärda identitetskort till personer med styrkt samordningsnummer⁸. Helt i linje med utredningens bedömning att en myndighet bör ha det huvudsakliga ansvaret för grundidentifiering som sker inför utfärdande av såväl en statlig e-legitimation som statliga fysiska identitetshandlingar.

Mycket positivt att bäraren av den statliga e-legitimationen även skall innehålla innehavarens ansiktsbild och fingeravtryck.

BID är mycket positiva till utredningens förslag att bäraren av den statliga e-legitimationen även skall innehålla innehavarens ansiktsbild och fingeravtryck. Förslaget mitigerar en del av de tillkortakommanden och risker som uppstår om den statliga e-legitimationen inte utfärdas på ett statligt identitetskort som redan innehåller dessa uppgifter. BID ser då gärna att tillämpliga ICAO standarder för detta då tillämpas.

Kring återkallelse och spärr av e-legitimation (kap 7.7.2)

BID föreslår att en utökad reglering införs så att även brottsutredande myndigheter får möjlighet att återkalla och spärra en statlig e-legitimation om det föreligger misstanke om att e-legitimationen används obehörigen eller har missbrukats på annat sätt vid en brottslig gärning. Detta bör helst kunna ske redan i en underrättelsefas, men även i en förundersökningsfas efter beslut från förundersökningsledare eller åklagare. BID vill även hemställa till regeringen att sådan reglering bör träffa samtliga utfärdare av e-legitimation enligt kvalitetsmärket svensk e-legitimation.

När den statliga e-legitimationen är utfärdad på ett identitetskort och den statliga e-legitimationen blir spärrad, bör även identitetskortet i registret som huvudregel också markeras som återkallat/spärrat. Inte enbart tvärtom så som utredningen föreslår.

Några mindre förtydliganden

BID vill även framföra några frågeställningar som skulle kunna förtydligas. Vi utgår från att personer med så kallat immunitetsnummer också skall kunna skaffa en statlig e-legitimation. Sen uppfattar vi viss oklarhet (kap 7.6.2) i frågan om utlandsmyndigheten skall utföra grundidentifiering och utfärda statlig e-legitimation med begränsningen personer med ett svenskt personnummer eller med begränsningen svenska medborgare. BID förespråkar här begränsningen svenska medborgare på utlandsmyndigheten och att övriga personer med personnummer eller samordningsnummer måste utföra sin grundidentifiering och utgivning på plats i Sverige.

Föredragande i ärendet

Petter Dahl

Stockholm den 19 januari 2024

Johan Eriksson

VD, Finansiell ID-Teknik BID AB

⁸ Enligt prop 2021/22:276